

PRO EUROPA

Gazeta Ligii PRO EUROPA Liga hírlapja – 1-2 / 2006

CELEBRAREA DIVERSITĂȚII

În România, în ultimii cincisprezece ani, s-a consacrat discursul public care etichetează chestiunile legate de minorități ca fiind cel puțin „problematic”. Percepția generală înclină să catalogheze diversitatea culturală, religioasă, lingvistică sau regională a țării ca pe o neșansă, iar armonizarea acesteia ca pe o corvoadă. La polul opus, democrațiile occidentale reușeau, îndeosebi pînă la acel catastrofal „September eleven”, să adauge percepției împovăritoare a minorităților și dimensiunea candidă de celebrare senină, chiar ludică. Omul modern, dornic de experiment perpetuu și de noi provocări, s-a acomodat de minune vecinătății China Town-ului, festivalurilor gastronomice regionale sau exotice și invaziei de obiecte nostime de peste țări și mări.

Închiși în carapacea socialismului multilateral dezvoltat, noi abia de mai prindeam o excursie în RDG sau, cu mai mult noroc, în Țările Baltice. Acasă, se decretase idealul omogenizării, restaurantele închideau la nouă seara, găteau după un rețetar centralizat, în care se indicau pînă și gramajele de condimente, iar comunitățile minoritare erau cvasi - inexistente. O soartă atît de lipsită de orizont, obliga fie la incursiuni clandestine în spații livrești, rezervate oricum intelectualilor, fie la ignoranța mefientă față de „ceilalți”. Evenimentele din martie '90 din Transilvania sau agresiunile repetate împotriva romilor, antisemitismul de serviciu și alte asemenea metehne ale politichiei tranziției, n-au făcut decît să mai deterioreze curiozitatea noastră publică față de diversitate. Într-un asemenea context, proiecte precum „Academia Interculturală”, desfășurat de Liga Pro Europa cu sprijinul Consiliului Europei, în care accentul cade pe celebrarea diversității, a constituit pentru organizatori și participanți o provocare fecundă.

Întîi de toate, cei care s-au înscris în program, proveniți din toate regiunile României, erau mînați fie de curiozitatea de a descoperi ce ascunde acest „concept la modă” – interculturalitatea –, fie, provenind unii din comunități minoritare, ruși, ucraineni, șvabi, unguri, evrei, cehi, romi, slovaci căutau o cale de a-și apropia empatia majorității. După trei sesiuni de submersie în complicata realitatea etno-lingvistică și religioasă a Transilvaniei, o aventură nu lipsită de sincope și șocuri culturale – s-au edificat la sursă asupra unor teme controversate cum ar fi: împușinarea dramatică sașilor, autonomismul secuiesc, asimilarea armenilor, rasismul latent sau manifest care împinge romii la marginea societății, injustițiile suferite de greco-catolici, tendința de

banalizare și negare a Holocaustului – participanții la Academia Interculturală au concluzionat că, alături de militantismul organizațiilor dedicate apărării drepturilor omului și minorităților, cu discursul lor critic și moralizator, recte „antipatic”, este nevoie și de un nou discurs care să celebreze diversitatea ca pe o delectare, ca pe o zestre, ca pe un capital. Astfel s-au născut o serie de proiecte personale care propun: un ghid intercultural al Caransebeșului, un festival al minorităților din Constanța, o cercetare pe tema discursului naționalist în biserică, un târg al meșteșugurilor țigănești în Drobeta-Turnu Severin...

Nu sînt, foarte probabil, inițiative care vor schimba lumea, dar cum Festivalul Sarmalelor de la Praid îi atrage an de an pe moldoveni, dobrogeni și regăteni în inima Secuimii, fără teama că li se va trînti arhetipalul „nem tudom”, tot așa cunoașterea nemijlocită a altor culturi poate genera mai multă emoție pozitivă decît toate prelegerile noastre experte despre drepturile minorităților. Istoria oficială abundă de eroi naționali și fapte de vitejie cosmică, dar ignoră istoriile locale și ne induc percepția falsă că sîntem toți o apă și-un pămînt. Tinerilor nostri colegi le-a fost uneori deosebit de greu să dea, în orașul lor, de urma comunităților pe cale de extincție, care preferă să nu mai iasă din intimitatea micii lor societăți, pentru că pur și simplu nu mai au alte revendicări în afara de aceea de a fi lasați să dispară decent. Cu tact și răbdare, cursanții noștri au refăcut pînza istoriilor locale, ne-au delectat cu proiectele unor ghiduri turistice multiculturale care, cu puțin noroc, ar putea relansa comunități muribunde.

Dacă aceste mici miracole s-ar înmulți, n-am mai străbate satele și orașele patriei cu indiferența resemnată a celui ce se grăbește spre civilizație, adică spre oferta culturală exclusivă a marilor orase, ci am adăsta prin sălile boltite ale unui vechi castel, am lîncezi pe-o bancă dintr-un arboret supraviețuitor sau am coborî în saline demult dezafectate unde s-a născut misteriosul drum de nord al sării noastre.

Cei care au beneficiat de îndreptările noastre, absolvenții Academiei Interculturale, s-au ales deocamdată cu o diplomă și cu titlul de facilitatori interculturali (scuze pentru noua limbă de lemn). În fiecare așezare îi așteaptă mici comori neexplorate încă. Scoase la lumină, pot aduce un nou suflu de prosperitate și stimă de sine unor oameni uitați de timp. Academia Interculturală a pornit acest proces.

Smaranda Enache

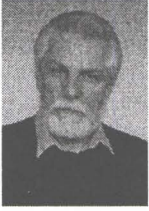
CALENDAR * N A P T Á R

11 ianuarie – Conferință de presă a LPE (vezi pag. 4);
12 ianuarie – Regele Mihai i-a primit, la Palatul Elisabeta, pe membrii GDS, printre care și pe dna Smaranda Enache;
 – La Penitenciarul din Tîrgu-Mureș, Haller István a ținut o prelegere despre discriminare;
15-18 ianuarie – Seminarul internațional „Minorități în Europa” organizat de Cordaid și Justitia et Pax la Haga; a participat Smaranda Enache;
16 ianuarie – Societatea Academică Română și Asociația Studenților din Facultatea de Științe Politice din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” au organizat la Cluj o dezbatere „Situația minorităților naționale în România de azi” pe marginea proiectului Statutului Minorităților Naționale; din partea Ligii Pro Europa au participat Szokoly Elek și Haller István, care a ținut o prezentare;
20 ianuarie – Biroul de Drepturile Omului a oferit consultanță la Iara de Mureș la invitația preotului reformat din localitate;
 20-25 ianuarie – Sesiunea finală de diseminare a Academiei Interculturale Transsylvania, organizată la Tîrgu-Mureș (vezi pag. 1);
31 ianuarie – Întîlnire a Cercului Liberal „Bethlen Gábor”; au participat Szokoly Elek și Haller István;
1 februarie – Conferință de presă LPE (vezi pag. 6);
4-6 februarie – Conferința internațională „Autoguvernarea regională – factor de stabilitate și prosperitate în Europa” organizată de Academia Ungară, Duna TV și organizația SENCE la Budapesta; din partea Ligii Pro Europa a participat Smaranda Enache;
10-11 februarie – Conferința internațională „Viitorul Europei” organizat de Comisia Europeană la Budapesta; a participat Smaranda Enache;
14 februarie – Întîlnire finală a programului de parteneriat între Landul Braunschweig și Agenția de Dezvoltare Regiunea Centru la Alba Iulia; au participat Smaranda Enache și Szokoly Elek;
22 februarie – Vizita la sediul LPE a Verei Dakova, Program Officer al programului pentru Societatea Civilă din Europa Centrală și de Est și Rusia din cadrul Fundației Charles Stewart Mott;
21-24 februarie – „Accesul la justiție”, seminar organizat de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării și Ministerul Justiției din Olanda; din partea Ligii Pro Europa a participat Haller István;
 28 februarie – Întîlnire de lucru „Dezvoltarea democrației participative prin munca în folosul comunității”, organizată de Serviciul pentru Protecția Victimelor și de Reintegrare Socială a Infractorilor; din partea Ligii Pro Europa a participat Haller István;

január 11 – a PEL havi sajtóértekezlete (lásd 4. old.).
január 12 – Mihály király fogadta az Elisabeta palotában a Társadalmi Párbeszád Csoport tagjait, köztük Smaranda Enache-t,
 – A marosvásárhelyi börtön keretében Haller István előadást tartott a diszkriminációról
 január 15-18 – Nemzetközi szeminárium Hágában a Cordaid és a Justitia et Pax szervezésében „Kisebbségek Európában” címmel. A PEL-t Smaranda Enache képviselte.
január 16 – Vitafórum Kolozsváron a Babeș-Bolyai Egyetem Politikatudományi karán a Román Akadémiai Társaság és a kar diákszövetségének szervezésében, „A nemzeti kisebbségek helyzete a mai Romániában” címmel. A PEL-t Szokoly Elek és Haller István – aki előadást is tartott – képviselték
január 20 – A PEL Emberjogi Irodája jogi tanácsadást nyújtott Marosjárán a helyi református lelkész felkérésére
január 20-25 – A Transsylvania Interkulturális Akadémia záró ülészaka Marosvásárhelyen (lásd 1. old.)
január 31 – A Bethlen Gábor szabadgondolkodó kör találkozáján részt vettek Haller István és Szokoly Elek
február 1 – a PEL havi sajtóértekezlete (lásd 6 old.)
február 4-6 – „A regionális önkormányzat mint Európa stabilitási és jóléti tényezője” című nemzetközi konferencia Budapesten a Magyar Tudományos Akadémia, a Duna TV és a SENCE szervezésében. A PEL-t Smaranda Enache képviselte.
február 10-11 – „Európa jövője” címmel nemzetközi konferenciát szervezett Budapesten az Európai Bizottság. A PEL-t Smaranda Enache képviselte
február 14 – A Braunschweig Land és a Központi Fejlesztési Régió közti közreműködési program záró találkozója Gyulafehérváron. A PEL részéről Smaranda Enache és Szokoly Elek vettek részt
február 22 – Vera Dakova, a Charles Stewart Mott Alapítvány közép-kelet európai és oroszországi programirányítójának látogatása a PEL székhelyén
február 21-24 – „A bíraskodáshoz való hozzáférhetőség” című szeminárium a Diszkriminációellenes Országos Tanács és a Holland Igazságügyi Minisztérium szervezésében. A PEL-t Haller István képviselte.
február 28 – „A részvételi demokrácia fejlesztése a közösség érdekében végzett munka segítségével” című munkatalálkozó az Áldozatok védelmét és a bűnözők szociális reintegrációját célzó intézmény szervezésében. A PEL-t Haller István képviselte.

Autonomia secuilor

„pierdută” între Odorhei și București

Sentința prezidențială, după ce fu dat pe gît ștampul de pîlincă și fu înghițită bucătura de chiurtoș, fu scurtă: „veți avea tot atîta autonomie cît are și Craiova”. Cum comparația nu se potrivea deloc cu orașul Odorhei ci, eventual, cu Ținutul Secuiesc care, de 15 martie și-a proclamat aspirația pentru autonomie, declarația președintelui poate fi trecută pur și simplu la categoria mici erori logice. Așa că putem, cred, să corectăm textul prezidențial rostit la veselie, înlocuind termenul *x* (Craiova) cu termenul *y* (Oltenia). Drept urmare, ne putem aștepta ca Szász Jenő să devină cel mai aprig militant pentru autonomia Olteniei.

Că formația și cultura politologică a dlui președinte este una mai specială, o știm încă de la discursul său de la Strassbourg, sau chiar de la declarațiile laudative referitoare la autonomia provinciei Kosovo (eh, are și dînsul preferințele sale), așa că nu e de mirare că autonomiștii secuilor s-au angajat îndată să-i expedieze un pachet consistent de modele de autonomie europene de care domnia sa, în goana după cîinii pribegi ai capitalei dîmbovițene, nu avea cum să audă, iar consilierile blonde hipercalificate de la Cotroceni, nu aveau cum să-l informeze. Oricum, nu aveam pretenția să citească revista *Altera* (nici domnia sa, nici liota de sftnici care îl mai însoțesc), de unde orice student cît de cît curios putea afla de toate aceste modele de mai bine de un deceniu. Dar vorba de duh cu autonomia Olteniei (Craiovei) e reușită. O mai folosise în preajma destituirii sale și fostul general, fostul șef de stat major, fostul președinte PUNR, actualul vicepreședinte „pur” conservator Chelaru, pentru a-și masca propria „soluție imorală”. După Republica de la Ploiești, de ce nu și Republica de la Craiova.

Autonomia este un subiect de presă generos. Și politic. Cu autonomia pe standard se pot cîștiga și se pot pierde alegeri. Cu fluturarea autonomiei drept atentat la unitatea țării pot fi mobilizați „minerii”. Mai ales cei de la suprafață. Autonomia a devenit o marotă electorală și pentru UDMR – după ce timp de peste un deceniu a ținut-o la frigider – în campania electorală din 2004, cu accente reînnoite în meciul Odorheiul Secuiesc - Târgu-Secuiesc din 15 martie a.c., în care dl. Markó Béla a fost nevoit să demonstreze că autonomia domniei sale este mai mare decît autonomia lui Szász Jenő. Era să reușească, dacă președintele Băsescu nu venea să-și bea cafeaua la Odorhei în data de 16. Aflăm totuși, din gura președintelui UDMR, că autonomia s-a pierdut în drum între Odorhei și București. Vorbele de duh ale dlui președinte cu „autonomia Craiovei” par s-o confirme. Pentru că autonomia, fie că-i mare, fie că-i mică, pare să fie totuși un lucru de preț. Altfel cum ne-am putea explica înverșunarea tuturor forțelor politice românești împotriva acordării oricărei forme de autonomie ...altora. În afara celei de la Craiova.

Autonomia, fie ea culturală sau teritorială, rămîne nu numai un mecanism democratic de exercitare a libertății comunităților umane, fie ele și etnice, dar și o valoare în sine, sinonimă cu libertatea însăși. Autonomia Craiovei, a Olteniei este la fel de importantă ca și cea a Ținutului Secuiesc. Pentru ca oltenii să fie conduși de „persoane alese din sînul lor” – apropo de Alba Iulia și manifestarea „patriotică” organizată recent acolo de partidul

care a conservat punr-ul pur „în sînul său” –, care să fie cît mai aproape de interesele cetățenilor care trăiesc în regiune, în conformitate cu principiul subsidiarității, autonomia este calea cea mai sigură a realizării acestui deziderat. Dar pentru autonomie – adică pentru libertate – este nevoie și de cetățeni, nu numai de votanți. Autonomia se identifică cu libertatea – ca posibilitate. Nu toți oamenii sînt capabili să trăiască în libertate. Mai ales după ce timp de mai multe decenii s-au format și socializat în opusul ei. Libertatea este obositoare, îți cere și responsabilitate. Dar autonomia este singurul mecanism eficient de afirmare a libertății și, astfel, de realizare a bunăstării unei comunități umane. Autonomia este mecanismul de afirmare liberă și responsabilă a cetățenilor într-o Europă a dreptății. Generozitatea președintelui de a oferi autonomie craiovenilor este deci demnă de apreciat.

Pot înțelege temerile unora față de autonomie. Pot exista și riscuri. O comunitate autonomă ar putea să nu fie de acord să i se fure țara de sub picioare sau să se supună fără să crîcnească bunului plac al unor stăpîni, numai pentru că reprezintă cantitatea. Și să nu se bucure dacă tancurile întreținute din banii plătiți din taxele sale, ar constrînge-o să intoneze „Noi suntem români”, deși ar dori să cînte „M-a făcut mama oltean”. Dar acestea sînt „riscurile” oricărei democrații autentice, moderne, care nu se termină odată cu votul majoritar.

A trecut și 15 martie de anul acesta. După deja tradiționalele inflamări naționaloide preparatoare, spiritele s-au potolit și au fost reluate temele VIP ale vieții noastre politice mondene. Județele Harghita, Covasna și jumătate din Mureș au rămas locului, nu au cîștigat nici o zi în plus pentru a se integra mai repede în Uniunea Europeană decît Craiova, ungurii mai secuilor sau mai puțin secuilor și-au fluturat cu neostoită ardoare națională tricolorul, cînd călare cînd pe jos, după rețetele deja consacrate, după tot acest carnaval cu fireturi – variantă maghiară a *Cîntării României* (variantă provincială al lui *Quatorze Juillet* sau *The Fourth of July*) – nerămînînd decît așteptarea primăverii următoare, cu noi speranțe de autonomie, poate deja într-o Europă Unită, fără a afla însă, după toate discursurile post- și pre-electorale ale liderilor maghiari, dacă se dorește mai multă autonomie pentru maghiarii din Transilvania, alături de o Românie corigentă, sau mai multă unitate națională cu o „țară-mamă” virtuală, ea însăși incomodată uneori de rigurile democrației europene.

Teatrul absurd în care s-au înghesuit pe scenă corifeii presei noastre libere și democratice odată cu apropierea „zilei naționale a maghiarilor de pretutindeni” (iată, a trebuit să așteptăm un deceniu și jumătate ca această sintagmă s-o înlocuiască pe cea tendențioasă de „ziua națională a Ungariei”) a cedat locul pe neobservate telenovelei „Stăpînul casei de pe Zambaccian”, seria nouă. Acest pizzicatto pe corzile sensibile ale cetățeanului român de rînd, în preajma acestor zile, repetat anual, se apropie de plictiseală. Citîndu-l pe poetul maghiar, identificat cu 15 martie mai mult ca oricare altul, căzut undeva pe cîmpul de luptă de lîngă Sighișoara, „În Europa e liniște iar”. Autonomia secuiescă zace deci pierdută undeva în hîrtoapele drumului dintre Odorhei și București. Găsitorului onest i se oferă recompensă.

Cazuri de discriminare sesizate de LPE

a) Debranșarea de la sistemul centralizat de alimentare cu energie electrică în Cartierul Unirii

Consiliul local al municipiului Tîrgu-Mureș a adoptat **Hotărîrea nr. 75 din 7 octombrie 2004 privind deracordarea de la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică**, care îi obligă pe cei care locuiesc în Cartierul Unirii și doresc să se debranșeze de la sistemul centralizat de încălzire la plata unei sume de 48.499.715 lei/apartament.

La 22 noiembrie 2004, LPE a adresat o sesizare către CNCD (anterior LPE s-a adresat și Prefecturii județului Mureș), considerînd că această hotărîre reprezintă o discriminare, întrucît taxa de debranșare îi afectează doar pe locuitorii din cartierul Unirii, ceilalți locatari din municipiu putînd cere deracordarea fără plata unei astfel de taxe. S-a arătat totodată că prevederile hotărîrii nu își au explicația în investițiile efectuate de Primărie pentru încălzirea centrală a cartierului Unirii, întrucît astfel s-ar solicita plata valorii unei investiții din partea acelor persoane care nu doresc să beneficieze de serviciul oferit, ceea ce contravine principiilor de bază ale economiei de piață.

Hotărîrea nr. 77/01.05.2005 a CNCD a constatat discriminarea și a recomandat Consiliului local al municipiului Tîrgu-Mureș modificarea Hotărîrii 75/2004 „*prin stabilirea, în mod echitabil și nediscriminatoriu, a taxei de debranșare*”.

Hotărîrea Consiliului local nu a fost modificată, întrucît primarul municipiului Tîrgu-Mureș, dr. Dorin Florea, a dezinformat atît Consiliul local cît și Energomurul și opinia publică afirmînd că hotărîrea CNCD a fost atacată în instanță și cazul se află pe rol.

Liga PRO EUROPA s-a adresat Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării pentru a afla care este situația reală. Conform răspunsului trimis de CNCD la 12.12.2005, hotărîrea lor nu a fost atacată, prin urmare a rămas definitivă.

În aceste condiții, Liga PRO EUROPA solicită Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării aplicarea sancțiunilor corespunzătoare pentru faptul că nu s-a revenit asupra Hotărîrii nr. 75/2004 a Consiliului local (în situația în care Consiliul local al municipiului Miercurea Ciuc nu a revenit asupra unei hotărîri, primarul Ráduly Róbert a fost sancționat contravențional cu amenda de 40 milioane lei).

Cerem Consiliului local al municipiului Tîrgu-Mureș să elimine de urgență discriminarea din Hotărîrea nr. 75/2004.

Informăm totodată pe această cale opinia publică, toate persoanele interesate din Cartierul Unirii care au dorit să se debranșeze de la încălzirea centrală și li s-a cerut plata sumei de 48.499.715 lei/apartament, că au posibilitatea de a cere prin instanță daune materiale (dacă au plătit suma) sau daune morale (în situația în care nu s-au debranșat), întrucît în acest caz în fața instanțelor nu mai trebuie dovedită existența discriminării, ci doar cuantumul daunelor. Liga PRO EUROPA oferă asistență tuturor persoanelor în cauză.

b) Cazul Hădăreni

Conform soluției pe cale amiabilă între Guvernul României și victimele din Hădăreni, acceptată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin soluția din 5 iulie 2005, guvernul s-a obligat să adopte o serie de măsuri în județul Mureș și în Hădăreni. Liga PRO EUROPA a informat Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei de faptul că după 6 luni de la soluția CEDO încă nu s-a întreprins nici o acțiune concretă din partea Guvernului României.

c) Contribuția de asigurări de sănătate

Conform **Ordinului nr. 269/2005 al Casei Naționale de Sănătate** din 28 decembrie 2005 (**M. Of. nr. 1193 din 30 decembrie 2005**), art. I, paragraful 5, „*în cazul în care contribuabilii care realizează venituri din profesii libere sau sînt autorizați să desfășoare activități independente, la finele anului, înregistrează pierderi sau realizează venituri la nivelul fiecărei luni sub nivelul salariului de bază minim brut pe țară, contribuția se calculează prin aplicarea cotei de 6,5% la nivelul unui salariu de bază minim brut pe țară pentru fiecare lună, dacă este singurul venit asupra căruia se calculează contribuția*”.

Astfel, considerăm noi, se crează o discriminare între cei care plătesc 6,5% din veniturile realizate și cei care plătesc 6,5% din salariul de bază minim brut pe țară, deși veniturile lor sînt mai mici.

Liga PRO EUROPA sesizează Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării pentru a solicita modificarea **Ordinului 269/2005**.

Noua lege a mediului și consecințele ei

Ordonanța de urgență privind protecția mediului nr. 195/2005 (M. Of. 1196 din 30 decembrie 2005) are o serie de prevederi foarte importante, care au impact și asupra municipiului Tîrgu-Mureș. Spre exemplu, conform art. 71, „*schimbarea destinației terenurilor amenajate ca spații verzi prevăzute în planurile urbanistice este interzisă*”.

În spiritul și litera acestei ordonațe, Liga PRO EUROPA analizează posibilitatea acordării pădurii din Platoul Cornești o protecție specială, urmînd să trimită solicitări de acest gen ministerelor de resort. Oricum, nu se poate realiza un drum care afectează această pădure, întrucît conform art. 69 lit. f, pădurile care protejează terenuri cu procese de

alunecare și eroziune se bucură de măsuri specifice de conservare.

Totodată atragem atenția opiniei publice din Tîrgu-Mureș asupra faptului că pădurile din zona municipiului nu au fost protejate în mod corespunzător, permițînd construirea unor clădiri în păduri, cum ar fi schitul din Pădurea Budiului. Conform adresei primite din partea Primăriei municipiului Tîrgu-Mureș la data de 23 decembrie 2004, pentru realizarea acestui schit nu au existat forme legale, iar scrisoarea noastră din 7 noiembrie 2005 adresată Agenției de Protecția a Mediului prin care am solicitat să fim informați privind eventuale autorizațiile ale construcției nu a primit un răspuns corespunzător.

Amînarea integrării – un pericol real

Liga Pro Europa consideră că data integrării României în Uniunea Europeană ar putea fi amînată, dacă se dovedește că țara noastră nu mai îndeplinește criteriile politice de integrare.

Liga Pro Europa consideră că se impun măsuri imediate care să convingă partenerii europeni că România continuă să îndeplinească cu bunăcredință criteriile politice.

În acest context:

1. Liga Pro Europa susține eforturile depuse de ministrul justiției Monica Macovei pentru depistarea și sancționarea procurorilor care se fac vinovați de tratarea necorespunzătoare a cazului Gregorian Bivolaru, ceea ce a dus la acordarea statutului de refugiat în Suedia. Fără sancționarea celor vinovați Comisia Europeană și statele membre UE ar putea considera că Guvernul României tolerează abuzurile și încălcările drepturilor și libertăților fundamentale.

Totodată, Liga Pro Europa solicită ca ministrul administrației și internelor Vasile Blaga să declanșeze o anchetă care să conducă la identificarea persoanelor care au dispus descinderile și relele tratamente aplicate membrilor MISA.

2. Liga Pro Europa solicită definitivarea în cel mai scurt timp a anchetei parlamentare privind presupuse cazuri de tortură și rele tratamente aplicate unor deținuți pe teritoriul României, în cazul închisorilor CIA. Tergiversarea acestui raport nu poate decît să erodeze în continuare credibilitatea României ca stat care își respectă angajamentele internaționale.

3. Liga Pro Europa atrage atenția asupra limitării drepturilor religioase în România. Așa cum s-a semnalat în raportul Comisiei Europene și al Departamentului de Stat al SUA, există o serioasă preocupare pe plan internațional privind situația retrocedării bunurilor cultelor religioase, abuziv confiscate de regimul comunist, în special privind situația Bisericii Greco-Catolice. Liga Pro Europa cere oprirea imediată a planului de demolare a bisericii greco-catolice din Ungheni și intensificarea programului de retrocedări.

4. Liga Pro Europa consideră că libertatea de asociere politică este în continuare îngădită în România. Legea partidelor politice contravine Constituției și Convenției Europene a Drepturilor Omului. LPE cere guvernului României să inițieze imediat schimbarea acestei legi.

5. Liga Pro Europa consideră că neadoptarea Legii privind statutul minorităților poate constitui, de asemenea, un impediment în calea integrării în UE la 1 ianuarie 2007. LPE cere adoptarea urgentă a legii și includerea explicită în lege a garantării autonomiei culturale a minorităților.

6. Liga Pro Europa consideră că la nivelul Președinției României integrarea europeană la 1 ianuarie 2007 ar trebui să fie obiectivul național prioritar. Președintele României ar trebui să întreprindă vizite și să aibă consultări la cel mai înalt nivel pentru a convinge statele UE care nu au ratificat acordul de aderare al României să o facă pînă în luna aprilie. Chestiunile legate de deblocarea drumurilor publice ar trebui lăsate în seama executivului și a profesioniștilor în domeniu, iar președintele ar trebui să servească în primul rînd interesul național.

11 ianuarie 2006

Liga Pro Europa susține continuarea reformelor

Prioritățile Ligii PRO EUROPA pe anul 2006: pornind de la concluziile studiilor și conferințelor organizate în anul 2005, LPE va urmări cu precădere

- sprijinirea integrării în Uniunea Europeană a României la 1 ianuarie 2007;
- influențarea politicilor publice din domeniul educației formale (învățămîntul de stat);
- continuarea reformării statului și a sistemului politico-administrativ, vizînd în special descentralizarea, subsidiaritatea, regionalizarea, autonomia și corectarea deficitului democratic din legislație și din practica instituțiilor publice;
- consolidarea protecției minorităților vulnerabile, a pluralismului etnic, lingvistic și religios în societatea românească;

În domeniul educației formale (învățămîntul de stat) Liga Pro Europa a înregistrat disfuncții îngrijorătoare, între care în primul rînd absența dimensiunii interculturale și afectarea caracterului secular și echidistant al școlii. Domeniile în care se impune adoptarea de manuale noi, pluraliste sînt: istoria, literatura, artele și religia. Noile manuale ar trebui să reflecte mai substanțial istoria comunităților minoritare, istoria regională, istoria locală; pluralitatea tradițiilor culturale și lingvistice. La materia religie se impune elaborarea de manuale de către MEC și renunțarea la manualele editate de diferitele culte, care prezintă concepții unilaterale și lacunare. În cadrul materiei religie, care trebuie să fie facultativă, prezentarea istoriei și specificității tuturor marilor religii ale lumii trebuie să înlocuiască actuala catehizare. Se constată prezența în tot mai multe școli a capelilor de rugăciune ortodoxe, ceea ce afectează caracterul secular și egalitatea de șanse garantată de Constituție. Pentru garantarea de șanse egale, în regiunile unde minoritățile ating proporții semnificative, este recomandabil ca școlile să ofere oportunități de învățare, în regim facultativ, a limbii minoritare pentru elevii majoritari.

Se impune continuarea reformelor care să transforme România din statul centralizat comunist într-un stat descentralizat, de tip european, clădit pe principiul subsidiarității, al autonomiei regionale. Liga Pro Europa va continua să sprijine și să faciliteze procesul de elaborare a unei noi legislații privind înființarea și funcționarea regiunilor, modificarea legii partidelor, modificarea legii electorale, reforma parlamentului, cu menținerea caracterului bicameral, autonomia culturală a minorităților.

Liga Pro Europa va milita în primul rînd pentru eliminarea discriminării romilor, apărarea drepturilor acestei minorități și consolidarea integrării în societatea românească prin măsuri afirmative, inclusiv prin alocarea de fonduri bugetare sporite. Liga Pro Europa va sprijini pluralismul cultural, lingvistic și religios în spațiul public și simbolic. O atenție specială va fi acordată libertății religioase, procesului de restituire a bunurilor bisericii greco-catolice și garantarea libertății de conștiință pentru toți.

1 februarie 2006

Liga Pro Europa protestează împotriva încălcării drepturilor omului

1. **Liga Pro Europa** își reafirmă îngrijorarea față de modul în care unele autorități ale statului tratează respectarea drepturilor fundamentale consfințite în Constituție. La vremea respectivă, Liga Pro Europa a atras atenția că, reținerea pașapoartelor unui număr mare de cetățeni români, fără o hotărâre judecătorească definitivă, constituie un grav abuz comis de Ministerul Administrației și Internelor. S-a creat o situație fără precedent în alte state europene, prin care mii de cetățeni români au fost privați de exercitarea libertăților fundamentale. În ultimele zile, MAI a revenit asupra acestei decizii abuzive. Liga Pro Europa consideră că nu este suficientă abrogarea măsurii abuzive, ci este necesară sancționarea celor responsabili pentru abuz. Ca atare, LPE consideră că fiecare cetățean român căruia i-au fost știrbite drepturile poate chema în judecată MAI pentru a cere daune materiale și morale. LPE ia în calcul posibilitatea intentării unui proces în numele cetățenilor vătămați.

2. **Liga Pro Europa** își reafirmă sprijinul pentru Ministrul Justiției, Monica Macovei. Noile principii de independență politică a justiției promovate de Monica Macovei își produc primele efecte. Astfel, în cazul Reghina Fărcaș – destituită din funcția de directoare executivă a Agenției Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă Mureș – Curtea de Apel Târgu-Mureș a dat hotărârea executorie de repunere în funcție. LPE își exprimă speranța că și în cazul judecătorei Andreea Ciucă, justiția va funcționa independent.

3. **Liga Pro Europa** sprijină inițiativa de condamnare oficială a regimului comunist ca regim criminal, inițiativă lansată de Sorin Ilieșiu, vicepreședinte al Alianței Civice, membru al Grupului pentru Dialog Social. Condamnarea oficială ar urma să aibă loc la Timișoara la 11 martie a.c., cu prilejul aniversării Proclamației de la Timișoara, de către președintele Traian Băsescu.

4. **Liga Pro Europa** protestează împotriva continuării construcției noii biserici ortodoxe din Ungheni (jud. Mureș), în jurul vechii biserici greco-catolice, urmărindu-se demolarea acesteia în semi-clandestinitate, departe de ochiul public. Este o practică nedemnă de secolul XXI într-un stat european care se pretinde democratic. Liga Pro Europa insistă asupra sistării imediate a construcției. Biserica veche trebuie retrocedată necondiționat comunității greco-catolice din Ungheni, iar bisericii ortodoxe i se poate oferi un alt amplasament pentru construcție. LPE va solicita printr-o scrisoare intervenția prefectului județului Mureș și a Ministerului Culturii și Cultelor în acest caz grav. În același context, LPE își manifestă îngrijorarea față de nerespectarea unei hotărâri judecătorești definitive în cazul accesului preoților greco-catolici în Cimitirul din comuna Pesceana (jud. Vâlcea). Cazul este cu atât mai grav cu cât la 28 ianuarie 2006, reprezentanți ai Poliției județene

Vâlcea, în loc să aplice legea, au interzis accesul în cimitir preotului greco-catolic Tudor Victor. Cerem MAI să cerceteze cazul și să aplice sancțiunile de rigoare.

5. În privința anchetei privind presupuse cazuri de tortură petrecute pe teritoriul României, **LPE** consideră că este important ca ancheta parlamentară desfășurată sub conducerea senatoarei PNL Norica Nicolai să fie finalizată înainte de raportul intermediar din luna mai a Comisiei Europene. Tergiversarea anchetei sau minimalizarea acesteia nu pot decât să afecteze în continuare credibilitatea autorităților române. În acest context, este absolut contraproductiv ca persoanele responsabile de mersul anchetei să se antepunute asupra rezultatelor acesteia. În cazul în care, în ciuda elementelor cunoscute azi, s-ar confirma cazurile de tortură sau tratamente inumane, responsabilitatea nu poate fi decât individuală și nu are de ce afecta integrarea europeană a României la 1 ianuarie 2007. Dimpotrivă, eventuala mușamalizare a cazului poate aduce importante prejudicii procesului de integrare europeană.

6. **Liga Pro Europa** își exprimă îngrijorarea în cazul interceptării convorbirilor telefonice ale cetățenilor români (cazul Dinu Patriciu). Acest caz se adaugă unei lungi liste de interceptări abuzive ale convorbirilor telefonice în cazul Andreea Ciucă. Este evident că legislația în domeniu este în continuare confuză și poate da loc la interpretări abuzive. Interceptările pot fi efectuate numai pe bază de mandat al unui judecător și numai pe perioade limitate. La încheierea perioadei, cetățenii în cauză asupra cărora suspiciunea nu s-a adeverit, au dreptul să fie informați asupra demersului. LPE solicită Guvernului României să inițieze amendarea legislației din domeniu, cu respectarea standardelor constituționale și europene privind protecția drepturilor și libertăților fundamentale.

1 februarie 2006

Privilegii sau egalitate în fața legii?

Respectul față de biserici transformat în frică de a aplica legea

În anul 2002 s-a finalizat proiectul **Strategia locală de dezvoltare durabilă a municipiului Tîrgu-Mureș**, realizat în cadrul programului Agenda 21 Locală. La elaborarea acestuia au participat atât reprezentanții Primăriei municipiului Tîrgu-Mureș cât și reprezentanții societății civile, între care și Liga PRO EUROPA. În fruntea Comitetului local de Coordonare pentru Agenda 21 Locală, în calitate de președinte, s-a aflat primarul municipiului, dr. Dorin Florea.

Strategia, însușită de Primărie, la capitolul **Spații verzi**, prevede amenajarea „sub formă de «păduri parc» sau «păduri de agrement»: trupurile Cornești, Budiu și Remetea (cca. 1000 ha)».

Însușirea strategiei nu a însemnat însă și asumarea unor obligații, nici pentru Primăria Tîrgu-Mureș, nici pentru alte autorități. Astfel s-a inițiat, spre exemplu, amplul proiect de distrugere a pădurii din Platoul Cornești, cel mai îndrăgit loc de agrement pentru mureșeni, prin construirea unei pseudocenturi în mijlocul pădurii, care nu ar fi avut ca efect „doar” tăierea a 12 ha de pădure (inclusiv a unei părți din rezervația de semințe de gorun și stejar), ci și afectarea întregii zone.

Pădurea din Budiu, în loc să fie protejată conform **Strategiei**, a fost defrișată și, practic, transformată în dumbravă (în perioada 2000-2003 s-au tăiat aproximativ 60-70% din copaci). Au apărut însă și alte semnale care au provocat îngrijorare.

În anul 2003 Liga PRO EUROPA a sesizat Agenția de Protecție a Mediului privind începerea unor lucrări în Pădurea din Budiu. Răspunsul a fost: da, într-adevăr se lucrează la marginea pădurii, dar ya fi vorba doar de ridicarea unei cruci și așezarea unor icoane într-un copac lovit de fulger, ceea ce nu afectează cu nimic pădurea.

Din păcate vigilența organizațiilor mediu a fost adormită prin acest răspuns. Nu au aflat că Agenția de Protecție a Mediului a emis la data de 28 august 2003 Acordul unic pentru obținerea acordului de mediu pentru defrișarea și scoaterea din circuit forestier a 150 mp teren amplasat pe amenajament silvic UP6 Tîrgu-Mureș UA 102B, avînd ca beneficiar al lucrării Parohia Ortodoxă Voiniceni.

Liga PRO EUROPA a observat abia în noiembrie 2005 existența unei ample construcții bisericesti în Pădurea Budiului. Prin urmare, la 7 noiembrie 2005 am trimis două adrese, una la Agenția de Protecție a Mediului și una la Direcția Silvică Mureș, prin care am solicitat informații cu privire la legalitatea construcției. Direcția Silvică Mureș nu a dat nici un răspuns (încălcînd prevederile legale care acordă dreptul la informațiile de interes public), Agenția de Protecție a Mediului a solicitat date suplimentare: locația exactă a construcției și cultul de care aparține clădirea din pădure. Deși Liga PRO EUROPA a comunicat datele solicitate, a așteptat degeaba un răspuns clar.

Prin urmare, cu ocazia conferinței de presă a LPE din data de 11 ianuarie 2006, la punctul **Poziția LPE față de noua lege a mediului și consecințele noilor reglementări**, a apărut și următorul paragraf:

„Totodată atragem atenția opiniei publice din Tîrgu-Mureș asupra faptului că pădurile din zona municipiului nu au fost

protejate în mod corespunzător, permițînd construirea unor clădiri în păduri, cum ar fi schitul din Pădurea Budiului. Conform adresei primite din partea Primăriei municipiului Tîrgu-Mureș la data de 23 decembrie 2004, pentru realizarea acestui schit nu au existat forme legale, iar scrisoarea noastră din 7 noiembrie 2005 adresată Agenției de Protecție a Mediului prin care am

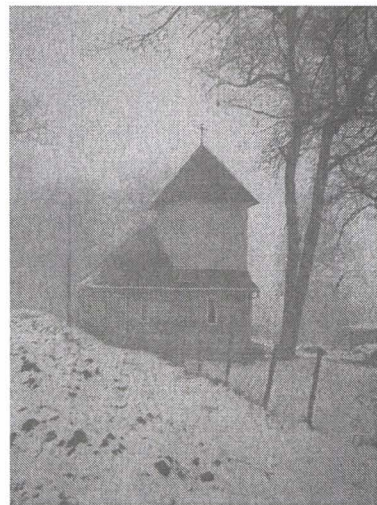
solicitat să fim informați privind eventuale autorizațiile ale construcției nu a primit un răspuns corespunzător.”

Îngrijorarea noastră a ajuns, probabil, la urechile persoanei care se află la originea construcției (locuiește în schit) și se autointitulează părintele Calinic. La data de 1 februarie 2006, în jurul orei 14, respectivul, în haine de preot ortodox, s-a prezentat la sediul Ligii PRO EUROPA, solicitînd o discuție cu copreședinta organizației, Smaranda Enache. În această „discuție” persoana în cauză, într-o stare vădită de suferință, a proferat amenințări cu moartea la adresa doamnei Enache, acuzînd și organizația că se află în slujba Satanei deoarece a solicitat informații privind avizele legate de construirea schitului din Pădurea Budiului.

În urma acestui incident, doamna Smaranda Enache a avut o convorbire telefonică cu domnul protopop Gheorghe Șincan de la Protopopiatul Ortodox din Tîrgu-Mureș și cu arhiepiscopul Andrei de Alba Iulia, care au clarificat situația, arătînd că persoana în cauză nu reprezintă Biserica Ortodoxă Română, nu mai este preot întrucît a avut și anterior un comportament labil și agresiv, iar construcția din Pădurea Budiului nu este un schit al Bisericii Ortodoxe Române, ci o colibă în care locuiește persoana în cauză.

Aceste noi informații au arătat că amenințările trebuie luate cît se poate de serios, întrucît provin de la o persoană care are antecedente, și care, eventual, poate să nu acționeze rațional. Totodată construcția din pădure nu numai că este ilegală din punctul de vedere al legislației României, dar nu servește nici scopurile pentru care Agenția de Protecție a Mediului a acordat aviz (pentru o suprafață de 150 mp, cînd „coliba” a fost ridicată și împrejmuțată pe o suprafață mult mai mare, circa 1000 mp), fiind repudiată de Biserica Ortodoxă Română. În aceste condiții, doamna Smaranda Enache a decis să depună plîngere la poliție, iar LPE, să informeze opinia publică printr-un comunicat.

De altfel, în aceeași zi, 1 februarie 2006, Arhiepiscopia

(continuare în pag. 11)

PROIECTUL DE AUTONOMIE SPORITĂ A CATALONIEI

Își au limba proprie, cultura proprie și o istorie de răzvrătire de mai bine de 500 de ani. Au avut perioade de semi-independență punctate de corecții brutale ale guvernului. Au o economie înfloritoare, invidiată de restul țării. Și sînt hotărîți să devină o națiune proprie.

Descrierea de mai sus se potrivește oricărei mișcări separatiste armate din lume. La Barcelona, ea se referă la urmărirea prin mijloace pașnice a sporirii autonomiei regiunii spaniole Catalonia, tot mai aproape de realizare cu sprijinul primului ministru socialist al țării, Jose Luis Rodriguez Zapatero.

Oponenții susțin că planul de sporire a autonomiei este un cal troian care deschide calea spre independența deplină, atacînd bazele democrației de 28 de ani din Spania și amenințînd să fărîmîteze țara. Francesc Vendrell, purtător de cuvînt în Catalonia al Partidului Popular aflat în opoziție, o consideră neconstituțională. „Dacă va fi aprobată propunerea actuală”, a declarat el, urmarea va fi servirea regiunii basce a „unei baze pentru independență”.

Însă sprijinitorii ideii susțin că proiectul legislativ ar reprezenta tocmai contrariul oferind grupului separatist ETA, pe care Spania și Statele Unite îl consideră o organizație teroristă, o alternativă pașnică la campania sîngeroasă întinsă pe o perioadă de 45 de ani dusă pentru independența regiunii basce. Mai bine de 800 de oameni au căzut victime violențelor campaniei.

„Mișcarea pentru independență se va acutiza dacă statutul catalan nu va fi aprobat”, a declarat Pasqual Maragall, președintele Cataloniei, o regiune de aproximativ 7 milioane de oameni, concentrată în jurul metropolei cosmopolite care este Barcelona. „Este o abordare prudentă, ambițioasă, însă foarte inteligentă și acceptabilă a chestiunii basce”, cea mai dificilă problemă a Spaniei.

Opoziția conservatoare și naționalistă față de plan, despre care analiștii prezic că va fi adoptat în cîteva luni într-o formă modificată, este intensă. Un boicot de nivel național a fost lansat împotriva produselor catalane, în special împotriva faimoasei șampanii Cava, iar Partidul Popular a acuzat guvernul lui Zapatero că incită la balcanizarea Spaniei.

Lt.Gen. Jose Mena Aguado a fost demis din funcția de conducător al forțelor terestre la începutul acestei luni după ce a avertizat asupra „gravelor consecințe” în cazul în care proiectul ar fi adoptat. De asemenea, el a citat o clauză din constituție care permite forțelor armate să intervină pentru a garanta unitatea și suveranitatea Spaniei. Maiorul Tomas Torres Peral a criticat ulterior demiterea într-un articol de opinie în care punea întrebarea „Putem oare, trebuie oare să fim neutri cînd vine vorba de apărarea constituției?”

Remarcile, care aminteau de cele patru decenii de dictatură militară ale Generalului Francisco Franco, i-au înmărmurit pe spaniolii din întreg spectrul politic și au scos în evidență cît de divizatoare devenise chestiunea.

Cererea de autonomie paralizează Spania de cînd parlamentul catalan a votat cu o majoritate copleșitoare să devină „națiune”, însă să rămînă în continuare parte a țării, în septembrie trecut, iar apoi a înaintat propunerea parlamentului spaniol de la Madrid.

Guvernul Zapatero, în funcție de doi ani, a îmbrățișat proiectul, însă a insistat asupra schimbărilor care rămîn de negociat. Sondajele

prevăd o adoptare neproblematică.

Jose Luiz Perez, consultant economic la Madrid, a declarat că guvernul minoritar al lui Zapatero se sprijină în parlament pe micile partide regionale care își doresc cu toatele adoptarea acestei măsuri. Așa că „are mîinile legate” în această chestiune, a spus Perez. „E o luptă pentru supraviețuire”.

Susținătorii ideii sunt de părere că e o chestiune care ține de buna guvernare și de bunul simț.

Fernando Moraleda, purtătorul de cuvînt al guvernului, a negat că Zapatero ar curta partidele marginale pentru a-și menține la pe linia de plutire coaliția. El a remarcat că și alte regiuni explorează proiecte de autonomie, inclusiv Andalusia, din sudul țării, Galicia din nord-vest și Valencia de-a lungul coastei mediteraneene centrale.

Cele 17 regiuni oficiale ale Spaniei au fost create cînd de puțin timp democrata țară a adoptat constituția în 1978.

În timpul regimului Franco, puterea era compact centralizată la Madrid, iar restricțiile împotriva limbilor regionale precum catalana sau basca funcționau pentru a cimenta unitatea statului.

„Țara funcționează mai bine de cînd este descentralizată și ne străduim să dăm un nou imbold unei societăți schimbate”, a spus Moraleda. „Împărțim un proiect comun care se va îmbunătăți cu atît mai mult cu cît vom recunoaște diferențele care ne unesc.”

Unul din principalele obiective ale proiectului este să păstreze o parte mai mare din impozitul pe venit în Catalonia, obiectiv fundamentat pe

studii care arată că regiunea trimite între 7 și 9 la sută mai mult către Madrid în fiecare an decît primește de la guvern sub forma serviciilor.

„Avem nevoie de mai multă infrastructură și investiții în regiunea noastră”, a declarat Pilar Dellunde, membră a legislativului catalan din partea partidului separatist Esquerra Republicana de Catalunya care a colaborat la elaborarea proiectului. „Dacă nu dăm mai mult cărbune acestei locomotive, întreaga Spanie va avea de suferit.”

Potrivit proiectului care se întinde pe 177 de pagini, obiectivul este realizarea „visului unei Catalonii în care să nu existe nici un impediment de nici o natură la interdependența liberă și deplină pe care o revendică azi toate națiunile...compatibilă cu dezvoltarea unui stat plurinațional.”

Proiectul face apel ca limba catalană să fie limba oficială și „preferențială” a Cataloniei, laolaltă cu spaniola. El declară că Catalonia va avea răspunderea colectării tuturor taxelor din regiune, va avea propriul sistem judiciar și autoritatea de a schimba legile adoptate de parlamentul de la Madrid.

Inițial, oficialii catalani au vrut să rețină în jur de 90 la sută din taxele colectate în regiune, însă în momentul de față se pare că vor păstra în jur de 50 la sută.

Un punct cheie care persistă este dacă legea se va referi la Catalonia ca la o „națiune” sau la „naționalitatea” catalană.

„Nu e o chestiune de independență sau nu – avem o limbă, o istorie și un corpus special de legi”, a declarat Dellunde. „Vrem un stat diferit, mai democratic, un stat cu adevărat pluralist care să își recunoască propria diversitate. Sintem diferiți sub unele aspecte și vrem un stat care să fie destul de democratic încît să recunoască asta.”

Washington Post, 28 ianuarie 2006

DRUMUL ÎNAINTE AL EUROPEI

Uniunea Europeană a început să dezbată posibile soluții la respingerea în referendumurile de anul trecut a proiectului Constituției Europene de către alegătorii francezi și olandezi.

Se pare că voturile negative au arătat că elita politică a Europei n-a ținut pasul cu cetățenii, iar Uniunea Europeană a hotărât să-și acorde un răgaz de reflecție în vreme ce asimilează lecțiile și ia o decizie cu privire la următorul pas.

Politicienii, artiștii și intelectuali proeuropeni s-au întrunit vineri și sâmbătă (28-29 ianuarie) pentru a discuta aceste probleme la Salzburg, la invitația guvernului austriac, care deține în prezent președinția UE.

De ce anume are nevoie UE pentru a câștiga încrederea cetățenilor săi? Ce ar trebui făcut cu constituția? Sunt întrebări puse de BBC, la care au răspuns o parte din participanți.

Josep Borrell, președintele Parlamentului European

Încrederea

Refuz ideea că cetățenii și-au pierdut complet încrederea în Europa, chiar dacă au fost exprimate unele îndoieli în referendumurile francez și olandez. Singurul lucru pe care îl putem face este să asigurăm strategii politice mai multe și mai bune, care să răspundă nevoilor oamenilor: politici care să creeze coeziune socială în Europa și mai multe locuri de muncă. De asemenea, putem face instituțiile UE mai democratice și trebuie să găsim o nouă modalitate de finanțare – pentru că nu putem să ne certăm la nesfârșit despre net balances.

Constituția

În ce privește constituția, nimeni nu știe ce anume să facă. Nu există un răspuns clar. Ne-am lansat într-o perioadă de reflecție ce are să dureze mai bine de un an. Parlamentul European a lăsat deschise toate posibilitățile. Desigur, este greu de crezut că textul inițial poate intra în vigoare după voturile negative din Franța și Olanda. Însă cum scrii un text nou? Întrunești o nouă convenție?

Mark Leonard, Centrul pentru Reforme Europene, Londra

Încrederea

Mare parte din sentimentul de criză îl producem noi înșine. De îndată ce liderii europeni vor începe să abordeze problemele presante într-un mod vizibil, precum dezvoltarea unui mecanism de politică externă, soluții pentru migrație și terorism și modernizarea economiei și a statului bunăstării sociale, cetățenii vor fi mai puțin sceptici. Din perspectiva cetățenilor, liderii europeni par mai degrabă interesați să vorbească despre instituții decât să rezolve problemele care necesită soluții la nivel european.

Constituția

În mod paradoxal, cu cât liderii europeni vorbesc mai mult despre constituție și ratificarea ei, cu atât va dura mai mult pînă vor începe să schimbe structurile europene. Constituția conține o serie de lucruri utile, însă dacă ne dorim aceste lucruri atunci trebuie să recunoaștem că Tratatul este mort. Când li se prezintă o constituție abstractă, oamenii votează nu, însă ar putea să voteze da pe marginea întrebării dacă să îi dea lui Javier Solana (șeful afacerilor externe al UE) mijloacele pentru a-și face treaba cum trebuie.

Margo Wallstrom, vicepreședinta Comisiei Europene

Încrederea

Trei sunt lucrurile pe care trebuie să le facem pentru a ne reface

legătura cu cetățeanul: să ascultăm mai mult și să devenim mai democrați; să comunicăm mai bine ce facem; să ne concentrăm asupra nivelului local, să fim prezenți acolo unde își duc viața de zi cu zi cei mai mulți oameni. Va trebui să lucrăm prin intermediul parlamentelor naționale și al societății civile. Trebuie să anunțăm consultări în toate chestiunile importante astfel încât oamenii să știe că pot avea un cuvînt de spus.

Constituția

Înainte de a insufla o nouă viață constituției, trebuie să discutăm ce anume vrem să facă UE, care este rolul său în lume și care sînt granițele sale. Numai după ce dezbaterem aceste lucruri, putem decide de ce fel de instituții avem nevoie. Mă aștept ca în iunie statele membre să spună mai au nevoie de timp. Opinia mea este că ratificarea ar putea coincide cu alegerile parlamentare din 2009. Alții nutresc speranța că ratificarea ar putea avea loc mai devreme.

Dominique Moisi, Institutul Francez pentru Relații Internaționale

Încrederea

Europa trebuie să demonstreze cetățenilor săi că ea aduce o diferență în viața lor – că, fără Uniune, viața de zi cu zi a cetățenilor ar fi mult mai dificilă. Ea trebuie să demonstreze că poate să facă Europa mai sigură în fața terorismului, în fața unei pandemii, în fața unui posibil boicot energetic ș.a.m.d. Europa ar trebui percepută ca un facilitator care contribuie la eliberarea energiilor cetățenilor săi într-o lume globalizată.

Constituția

Pentru moment probabil că nu ar trebui să facem nimic cu constituția, ci pur și simplu să o lăsăm în starea în care este, ca pe un fel de frumoasă din pădurea adormită. Liderii europeni trebuie să recîștige încrederea cetățenilor înainte să revină la chestiunea instituțiilor. Instituțiile nu sunt o problemă chiar acum. Într-o oarecare măsură, lipsa încrederii în sine a devenit cea mai importantă problemă. Dacă vom încerca să revenim la constituție prea devreme, ne vom confrunta cu un nou eșec.

Bronislaw Geremek, europarlamentar, fost ministru de externe al Poloniei

Încrederea

Este important să demonstrăm că este mai bine să ne confruntăm cu problemele care ne stau în față într-un cadru european decât într-unul național. Aceste probleme reprezintă o amenințare la adresa păcii, securității și prosperității noastre prezente și am convingerea că numai Uniunea Europeană le poate aborda adecvat. Nu trebuie să acceptăm o lume unipolară și aș prefera ca al doilea pol de putere al lumii să fie Europa, iar nu un gigant asiatic.

Constituția

Senzația mea este că dacă vom organiza o largă dezbatere despre viitorul Europei în 2006, Franța și Olanda ar putea fi pregătite să țină noi referendumuri la puțin timp după aceea. Jacques Chirac urmează să se retragă din politică în 2007, iar dacă Franța va lua hotărîrea să voteze din nou, sper ca Olanda să o urmeze. Textul constituției ar trebui modificat puțin și scurtat, fără ca țările care au votat-o deja să trebuiască să reia acest proces.

Sursa: BBC, 30 ianuarie 2006

Herta Müller, laureata Premiului Würth pentru literatură europeană

Scriitoarea germană originară din Banat Herta Müller a primit premiul Würth pentru literatură europeană.

Această înaltă distincție este acordată din doi în doi ani unor autori care își desfășoară activitatea artistică în spațiul de întâlnire dintre două culturi diferite. Autoarea este laureata a numeroase premii interna-

ționale, printre care Premiul „Franz Kafka” sau „Dublin Literary Award”, și din 1999 încoace figurează aproape în fiecare an printre potențialii câștigători ai Premiului Nobel pentru Literatură. Decernarea premiului finanțat de concernul Würth din landul Baden-Württemberg, dotat cu 25.000 de euro, a avut loc pe 23. februarie la Stuttgart.

„În fiecare limbă sînt alți ochi.” Acesta este titlul primului eseu din volumul Hertei Müller „Der König verneigt sich und tötet” (Regele se înclină și ucide), apărut în 2005 și în limba română la editura Polirom, în traducerea lui Alexandru Șahighian. Diferitele perspective asupra vieții și a literaturii, dar și spațiul cultural multiethnic și multinațional în care Herta Müller și-a desfășurat activitatea publicistică au fascinat juriul compus din scriitorul Harald Hartung (laureat al premiului Würth în anul 2004), profesorul universitar de germanistică Jürgen Wertheimer din Tübingen și alți autori și critici literari germani. La ceremonia de înmînare a premiului la Stuttgart, juriul a elogiat în special „limbajul plastic folosit în proza acidă a Hertei Müller”.

Metafora ochilor diferiți din interiorul fiecărei limbi și interferențele culturale au marcat întreaga viață a scriitoarei. Laureata premiului Würth în vîrstă de 53 de ani a crescut în Banat, un ținut în care întâlnirile dintre „ochii” diferitelor limbi nu erau o raritate. Diversitatea acestor priviri poate deveni însă amenințătoare atunci cînd ostilitatea întunecă ochii unei limbi. În dialectul șvabilor, vorbit în satul natal al Hertei Müller, Nitzkydorf, s-au făcut auzite tot mai multe voci critice la adresa autoarei după publicarea primului volum de nuvele „Niederungen” (Ținuturile joase) în 1982, care prezintă fără nici un fel de menajamente realitatea dezolantă a satului bănățean din perioada comunistă, punînd în același timp sub semnul

întrebării multe dintre tradițiile și prejudecățile țăranilor șvabi.

Privirea limbii române și-a arătat colții cu și mai multă ostilitate prin intermediul securiștilor care o terorizau pe tînăra autoare prin interogatorii interminabile, încercînd să o convingă să-și denunțe prietenii din cercul de scriitori de limbă germană „Aktionsgruppe Banat”, un grup de tineri idealști, oponenți înverșunați ai delirului comunist. Curajoasa prozatoare și poetă nu și-a plecat privirea în fața cruzimii ochilor anchetatorilor, motiv pentru care și-a pierdut nu doar postul de profesoară și traducătoare, ci și orice speranță într-o viață lipsită de coșmarul interogatoriilor și perchezițiilor Securității.

Nici cînd a părăsit definitiv România în 1987, Herta Müller nu a reușit să se sustragă privirii securiștilor. Un milițian i-a strigat la plecare amenințător: „Punem noi mîna pe tine, oriunde ai fi!” înainte ca scriitoarea să se urce în trenul spre Germania. Tot în limba română au fost redactate și numeroasele scrisori în care autoarea era amenințată cu moartea.

La Nürnberg, ochii limbii germane vorbite în Republica Federală au întîmpinat-o cu o privire cît se poate de rece și suspicioasă prin intermediul unui anchetator german, care a întrebatoare răspicat dacă a avut vreo legătură cu Securitatea. Critica de specialitate din Germania a vorbit în repetate rînduri despre așa-numita „privire străină” care străbate opera Hertei Müller, reducînd această perspectivă la situația scriitorului aflat în exil care percepe realitățile din noua sa țară într-un mod aparte. Asemenea unui oficiu pentru imigrație în variantă intelectualizată, numeroși critici germani i-au reproșat Hertei Müller că nu se detașează de trecutul comunist al României pe care îl descrie în romane celebre precum „Încă de pe atunci vulpea era vîntătorul”, „Animalul inimii” sau „Mai bine nu mi-aș fi ieșit azi în cale”, afirmînd că autoarea ar trebui să se integreze și din punct de vedere literar în Germania prin tematizarea problemelor cu care se confruntă Republica Federală în prezent.

Criticii germani au subliniat la rîndul lor influența remarcabilă a perspectivei limbii române asupra lumii, dar și rolul, în opinia lor cît se poate de benefic, pe care experiența dictaturii l-ar avea asupra oricărui scriitor, contribuind la crearea unui stil mai rafinat, la metafore subtile și mesaje ascunse în spatele unui limbaj inedit. Numeroși critici au calificat experiența scriitorilor dizidenți din orice stat totalitar drept „cea mai bună școală a limbajului”, o concepție cu care Herta Müller nu este întru totul de acord:

„Bineînțeles că dictatura a jucat un rol în limbaj, a jucat un rol în tot ce am trăit, a jucat un rol în viața mea și de aceea și în limbajul meu, dar eu aș vrea să am același limbaj sau poate unul și mai bun fără să fi fost într-o dictatura. Deci limbajul nu se datorează dictaturii în mod direct, acest lucru este stupid. Și chiar dacă ar fi așa, un limbaj bun nu merită să trăiești într-o dictatură!” a declarat scriitoarea.

Sursa: Deutsche Welle, 26 februarie 2006

Discriminarea rasială în județele Arad, Cluj, Harghita, Sibiu și Timiș

În cursul anului 2000, Consiliul Europei, prin Direcția Generală pentru Drepturile Omului și Secretariatul Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale, a lansat programul *Non-Discrimination Review* în cadrul Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est.

În cadrul acestui proiect s-a realizat *Case Study on Racial Discrimination in Mureș County, Romania, 2003*.

Pentru a avea o evidență a discriminărilor în toate domeniile vieții sociale, în mod comparativ pentru două județe, Liga PRO EUROPA a realizat în anul 2004 studiul intitulat *Discriminarea rasială în județele Mureș și Satu Mare*, iar în anul 2005 prezentul studiu, care a formulat o serie de concluzii și recomandări. Potrivit studiului, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării ar trebui să informeze instituțiile menite să aplice legislația privind non-discriminarea, să ofere traininguri, prin colaborare cu ONG-urile specializate în domeniu, pentru cadre didactice, funcționari publici, polițiști, procurori, judecători. Ministerul Educației Naționale și Cercetării ar trebui, la rândul lui, să introducă în curricula școlară mai multe informații privind comunitățile etnice din România (în manualele de istorie și geografie), ca și referitor la

problematica discriminării (în manualele de educație civică); să nu avizeze manualele care creează stereotipii negative la adresa diferitelor comunități; să permită elaborarea manualelor în limba maternă, nu doar traducerea manualelor elaborate în limba română. Ministerul Culturii și Cultelor ar trebui să asigure prezentarea culturii minorităților naționale în muzee și alte instituții de cultură aflate în subordinea sa. Ministerul Administrației Publice și Internelor ar trebui să găsească căi de a cointeresa funcționarii publici în obținerea cunoștințelor referitoare la minorități și fenomenul discriminării, totodată să verifice funcționarii publici periodic în ceea ce privește legislația, să găsească măsuri pozitive pentru a crește numărul persoanelor de altă etnie în cadrul Poliției.

Autoritățile ar trebui să creeze structuri de control intern pentru a verifica legalitatea diferitelor acte, cu scopul de a respecta prevederile legale privind utilizarea limbii materne, de implementare a măsurilor speciale și de combatere a discriminării. Problemele, necesitățile sau propunerile privind noile măsuri speciale ar putea fi comunicate Consiliului Național de Combatere a Discriminării, pentru a găsi soluții la nivel național.

(continuare din pag. 7)

Privilegii sau ...

Ortodoxă Română Alba Iulia a trimis o informare la Inspectoratul de Poliție al Județului Mureș, domnului comisar șef Ioan Căbulea în care, despre „numitul Reghian Constantin” (identificat a fi părintele Calinic), se precizează: „*de loc din Voiniceni, acesta a ajuns — cu mult timp în urmă — călugăr la Toplița. Între timp s-a îmbolnăvit psihic. De ani de zile a părăsit mănăstirea și lumea monahală. [...] Cînd are crize se manifestă turbulent și nepotrivit. [...] El a fost oprit de la a sluji cele sfinte cu mult timp în urmă și nu mai face parte din nici o mănăstire. Ca atare, nu mai are dreptul nici măcar să poarte uniformă clericală.*”

În vădit contrast cu poziția oficială a Bisericii Ortodoxe Române și a prevederilor legale, în mod surprinzător doamna arhitect șef Angela Kovács a declarat presei că „schitul” construit (considerat de BOR a fi colibă) fără autorizație nu va fi demolat, mai mult, că Primăria (pe banii contribuabililor, n.n.) va oferi ajutor în pregătirea documentației pentru autorizarea construcției ilegale în cauză!

Cu o rapiditate demnă de o cauză mai nobilă, la 2 martie 2006, la ședința de Consiliu local al municipiului Tîrgu-Mureș a apărut **Proiectul de hotărîre privind aprobarea documentației Plan Urbanistic de Detaliu — str. Viile Dealul Budiului fn — în vederea amplasării unui lăcaș de cult — Parohia Ortodoxă Voiniceni.**

Urmează ca Biserica Ortodoxă Română să stabilească cum e posibil ca o persoană despre care se afirmă că nu are nici o legătură cu biserica să poată solicita, în numele bisericii, legalizarea unui lăcaș de cult catalogat drept ilegal de BOR însași.

Se ridică și o serie de alte probleme, a căror elucidare ar fi datoria autorităților Statului Român.

1. Cum este posibil ca în proiectul de hotărîre de Consiliu Local să nu se arate că respectiva construcție există deja, în mod ilegal?

2. Cum este posibil ca amplasamentul pe care se află construcția să fie considerat a fi „zona terenurilor agricole limitrofă lizierei pădurii”, cînd în mod evident construcția se află în pădure? Acest lucru nu este doar observabil cu ochiul liber, dar harta Direcției Silvice Mureș și avizul Agenției de Protecție a Mediului Mureș evidențiază acest fapt.

3. Dacă terenul se trece din extravilan în intravilan insular (cum se solicită în proiect), cine și pe cheltuiala cui va introduce apa potabilă, gazele naturale, curentul electric, linia de telefon pe o distanță de cca. 2 km? Proiectul de hotărîre în cauză nu specifică aceste „mici detalii”. Alte proiecte însă da. Spre exemplu în Proiectul de hotărîre anterior discutat de Consiliul local al municipiului Tîrgu-Mureș (cu nr. 74), textul proiectului precizează că rețelele de utilități se realizează pe cheltuiala proprie a deținătorului terenului...

La ședință, consilierii locali au dat dovadă ori de exces de zel religios, ori de lașitate. Nu au votat împotriva proiectului de hotărîre, ci au amînat decizia pentru următoarea ședință de consiliu...

În consecință, se poate afirma fără rezerve, că în România secolului XXI, sutana, chiar îmbrăcată de persoane care nu fac parte dintr-o biserică sau alta, are o mai mare autoritate decît legea. Oare sutana va deveni „uniforma” celor care vor încerca să se eschiveze de legi? Sperăm că autoritățile și bisericile vor avea interesul de a stopa o astfel de evoluție.

Haller István

2%

pentru Liga Pro Europa

Vrei ca autoritățile să respecte legea și să ne respecte drepturile?

Vrei să existe un control civil asupra autorităților statului?

Vrei să existe un spirit de înțelegere între diferitele comunități etnice și religioase din România?

Vrei ca generația tânără să poată trăi într-un mediu european?

Vrei ca noi, cetățenii țării, indiferent de naționalitate, religie sau sex, să avem șanse egale?

Vrei să trăim într-un mediu curat și sănătos?

Prin noul Cod fiscal, începînd din 2006 poți hotărî asupra 2% din impozitul tău pe venit, acordîndu-l — fără a afecta în nici un fel veniturile tale — unor organizații ne guvernamentale.

Acordînd 2% din impozitul tău activităților și programelor Ligii Pro Europa poți contribui personal la atingerea țelurilor de mai sus.

Dacă vrei ca o parte a impozitului tău să ajungă în beneficiul direct al cetățenilor, solicită formularul 230 „Cerere privind destinația sumei reprezentînd 2% din impozitul anual” în 2 exemplare, în care la punctul A completează cu majuscule, citeț și corect datele tale personale, iar la punctul B datele asociației noastre, astfel:

Denumire entitate: ACI Liga PRO EUROPA
Cod de identificare fiscală: 4027807
Cont bancar (IBAN):
RO83 RZBR 0000 0600 0015 8270.

Mulțumim!

Pro Europa poate fi citită pe Internet la adresa:

www.proeuropa.ro

Liga PRO EUROPA Liga

Copreședinți:

Smaranda ENACHE și CSÍKY Boldizsár

Director Editură: SZOKOLY Elek

540049 Tîrgu Mureș, P-ța Trandafirilor nr. 5, et. III, CP. 1-154
Tel/fax: +40-(0)265-250182; 250183, e-mail: office@proeuropa.ro

CONTENTS:

P.1 Celebration of Diversity – An assessment of the objectives of the Intercultural Academy Transylvania and the way they were carried out in its latest edition;

P.2 A Romanian/Hungarian synopsis of the PEL's main events in January-February 2006;

P.3 The Szeklars' Autonomy, Lost between Odorhei and Bucharest – Although it did not brought about the ethnical tensions predicted by Romanian nationalists, the celebration in the Szeklar Land of the Day of All Hungarians did not mean any progress towards autonomy for the region either;

P.4 Discrimination Cases Brought Forward by the PEL – In its January press conference, the PEL presented discrimination cases taking place at local, county and national level;

P.5 Accession Postponement – A Real Menace – In its press release issued in January, the PEL points out that any delay in Romania's accession is only for the worse; **The PEL Strongly Supports the Continuation of Reforms** – Deep reforms are crucial in order to strengthen democracy and the rule of law in Romania;

P.6 PEL Protests against Human Rights Violations – PEL takes a stand against a series of human rights violations ranging from religious rights to the right to privacy;

P.7 Privileges or Equality before the Law? – The misunderstood respect for churches has lead authorities to fear law enforcement when it comes to building new churches;

P.8 The Bill on Enhanced Autonomy of Catalonia – an analysis of the Catalan proposal for more autonomy and its foreseeable consequences as seen by supporters of and opponents to the project;

P.9 Europe's Way Forward – The EU is debating what to do in response to the rejection of the draft European constitution by French and Dutch voters in referendums last year;

P.10 Herta Müller Awarded the Würth Prize for European Literature – The German writer, of Romanian origin, gets recognition for her work that builds up a dialogue between two cultures;

P.11 Racial Discrimination in the Counties of Arad, Cluj, Harghita, Sibiu and Timiș – a review of the research made by the Human Rights Office of the PEL;

P.12 2% for the Pro Europa League – advertising notice targeting fund raising for the PEL from the gross income revenue.

Responsabil de număr: Doina BACI

Multiplicat la **MEDIAPRINT**

**PRO EUROPA este publicată cu sprijinul
Open Society Institute și Charles St. Mott (SUA)**